

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport

Številka: 060-08-3/2019/7
Ljubljana, 25. 3. 2019

PREDLOG

ZAPISNIK

11. seje Komisije Državnega sveta za kulturo, znanost, šolstvo in šport, ki je bila 21. 3. 2019 v velikem salonu/l, Šubičeva 4, Ljubljana.

Seja se je začela ob 12.00 in končala ob 13.50.

Prisotni:

- predsednik: Branimir Štrukelj
- podpredsednik: Bojan Režun
- člani: Rajko Fajt, dr. Branka Kalenič Ramšak, Janoš Kern, mag. Miroslav Ribič in Matjaž Švagan.

Odsotni: dr. Matjaž Gams, Dejan Crnek in Tone Horvat.

Ostali prisotni: Mojca Ramšak Pešec in Urška Kavčič (MJU), Metka Šošterič (MK), Goran Forbici (CNVOS), Inga Remeta (Asociacija)k, Jurij Dobrila (DOS), Barbara Pogačnik (DSP), Saša Pavček in Boris Mihalj (ZDUS), Aleš Sedmak (ZDSLJU), Janez Kromar (KZS), Mileček Komelj (SAZU), Tomaž Rode (DBUS), Nenad Firšt in Klemen Weiss (DSS).

Sprejet je bil naslednji dnevni red:

1. Potrditev zapisnika 10. seje komisije
2. Vloga reprezentativnih stanovskih združenj s področja kulture v trajnostnem razvoju družbe

AD 1)

Zapisnik 10. seje komisije je bil potrjen.

AD 2)

Komisija je na pobudo člana komisije in predstavnika kulture in športa v Državnem svetu Janoša Kerna obravnavala vlogo reprezentativnih stanovskih združenj s področja kulture v trajnostnem razvoju družbe.

Pobudnik Janoš Kern je utemeljil razloge za razpravo, ki so jo spodbudili predstavniki interesne skupine - stanovskih organizacij - s področja kulture. Reprezentativna

60
LET
STAVBE

stanovska združenja se, kot vse ostale nevladne organizacije, srečujejo s številnimi problemi, ki so v največji meri povezani s financiranjem delovanja. Prvenstveno skrbijo za razvoj stroke, zaradi katere se združujejo, obenem pa so pomembna pri snovanju politik in artikuliranju potreb znotraj posameznih področjih umetnosti ter pri komunikaciji z odločevalci. Pri tem niso dovolj učinkovita, ker večina teh združenj temelji na volonterstvu članov, pri čemer trpi njihovo ustvarjalno oz. umetniško delo. Ta združenja je treba kadrovske okrepiti, da bi lahko udeležila vsa svoja poslanstva. Državni svetnik je poudaril, da pri tem ne gre za vsebinska vprašanja, ampak za ukrepe, ki bi omogočili razvoj podpornega okolja za nevladne organizacije in samozaposlene, njihovo sodelovanje pri pripravi, uresničevanju in vrednotenju politik, predpisov in ukrepov, ki vplivajo na razvoj in delovanje nevladnih organizacij. Izpostavil je sklad za razvoj nevladnih organizacij, ki je opredeljen v Zakonu o nevladnih organizacijah, in katerega del je z letošnjim rebalansom proračuna oz. Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o izvrševanju proračunov za RS za leti 2018 in 2019 postal tudi preostanek tistih sredstev dohodnine, ki jih davčni zavezanci v obsegu 0,5 % niso namenili za financiranje splošnokoristnih namenov in ki za leto 2019 predstavlja 4,6 milijona evrov. Kern je ta sredstva izpostavil kot priložnost, s katerimi bi stanovska združenja lahko vzpostavila podporno okolje za svoje delovanje.

V razpravi so poleg državnih svetnikov sodelovali predstavniki stanovskih združenj in mrež na področja kulture ter ministrstev za kulturo in javno upravo. Argumentirali so predstavljena izhodišča in opozorili na številne probleme, povezane zlasti z neustreznimi pogoji za njihovo strokovno delovanje. Društva oz. združenja so pomembna podstat za strokovni razvoj posamezne umetnosti oz. kulturne dejavnosti. Vendar se že desetletja soočajo z umanjkanjem finančne podpore za profesionalizacijo svoje organiziranosti. Njihovo delo v združenjih je voluntersko, za svoje delovanje nimajo osnovnih infrastrukturnih pogojev niti ne ustreznega kadra, ki bi vsebinskemu delu njihovega delovanja ter njihovim članom, pretežno samozaposlenim, omogočil pravno, organizacijsko, ekonomsko, socialno, zdravstveno, izobraževalno in drugo podporo kot npr. pri zaščiti avtorskih pravic. Stroški se pokrivajo iz sredstev, ki jih pridobijo na javnih razpisih, kar vpliva na kakovost in obseg izvedbe odobrenih projektov in programov. Brez ustreznega podpornega okolja združenja njihovi člani ne morejo opravljati svojega poslanstva, umetniškega ustvarjanja, ki je bistvo njihove lastne profesionalne identitete in hkrati temelj kulturnemu razvoju na nacionalni ravni v smislu ustvarjanja kulturne oz. umetniške dediščine. Stanovska združenja na področju kulture so v svojem večdesetletnem obstoju pomembno že prispevala k strokovnemu v kulturi oz. umetnosti, v svoji kompleksnosti pogleda na življenje in družbo so vplivala na smernice družbenega in gospodarskega razvoja. Vendar pa, kot so ugotavljali vsi razpravljavci, so odločevalci pri določanju in uresničevanju različnih kulturnih politik očitno spregledali ali podcenili njihovo trajnostno vlogo, z zmanjševanjem proračunskega deleža za kulturo pa celo razvrednotili. Slovenska nacionalna politika na področju kulture ni prešla iz načelne in načrtovane programske faze v njihovo izvedbo v zadostni meri in je s tem omejila kulturni razvoj. V celoti ni zaživela niti kulturniška zbornica, ki bi v okviru svojih pristojnosti poleg vpliva na oblikovanje politik in nadzora teh lahko uresničevala tudi del podpornih storitev za kulturnike oz. umetnike.

Člani komisije in predstavniki stanovskih združenj in mrež so podprli ustanovitev sklada za razvoj nevladnih organizacij, vendar pa so izpostavili vprašanje meril za

dodelitev teh sredstev prek razpisov. Pozvali so Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za kulturo k sodelovanju pri oblikovanju meril in predlogov ter predhodni predstavitvi nevladnim organizacijam. To vprašanje je še toliko bolj pomembno, ker je teh organizacij 27.000, od tega pa 20 % društev, ki delujejo v celoti ali deloma na področju kulture. Predstavnici ministrstev za javno upravo in kulturo sta se strinjali, da morajo biti razpisni pogoji in merila transparentna in dostopna tako, da ne bodo že vnaprej omejevala prijavo oz. odobritev posameznim društvom. Obenem sta pri oblikovanju vsebine razpisa napovedali medresorsko sodelovanje, razpis naj bi bil pripravljen v enem mesecu.

Komisija je ponovno opozorila na podcenjujoč odnos politike oz. odločevalcev do nacionalne kulture in umetnosti, ki ne prevzame odgovornosti do področja, saj mu zaradi neoblikovane zavezujoče strategije z jasno določenimi prioritetami na področju kulture namenja premalo sredstev ter zato destabilizira obstoj in strokovni razvoj kulture oz. umetnosti, ki v svojem najbolj komplementarnem bistvu presegata najelementarnejše zahteve družbe in ustvarjata dediščino ter oblikujeta prihodnost tako za posameznika kot za državo.

Sprejet je bil naslednji s k l e p:

1. Komisija za kulturo, znanost, šolstvo in šport poziva Ministrstvo za javno upravo in Ministrstvo za kulturo, da opredelita systemske instrumente za krepitev vloge reprezentativnih stanovskih združenj na področju kulture in kulturniške zbornice, ki so ključni za razvoj kulturne in umetniške dejavnosti tudi v nevladnem sektorju, in zagotovita ustrezna sredstva iz naslova Sklada za razvoj nevladnih organizacij na Ministrstvu za javno upravo za njihovo profesionalizacijo in razvoj podpornega okolja.

ZA je glasovalo 7 članov, PROTI ni bil nihče.

Mag. Damijana Zelnik, l.r.
sekretarka

Branimir Štrukelj, l.r.
predsednik